

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 17/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och temporär ändring av 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 29 november 2011 regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och temporär ändring av 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (RP 131/2011 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Kirsi Päivänsalo, social- och hälsovårdsministeriet

- jurist Mari Kögäs, Folkpensionsanstalten
- verkställande direktör Heikki Pohja, Arbetslöshetsförsäkringsfonden
- ombudsman Niina Jussila, Arbetslöshetskassornas Samorganisation
- expert Johan Åström, Finlands näringsliv
- ekonomisk expert Joonas Rahkola, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- jurist Heli Puura, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av Företagarna i Finland.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och en temporär ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås bli ändrad på så sätt att en arbetstagare vars arbetstid per vecka har förkortats med en eller flera dagar i veckan på grund av permittering ska betalas full arbetslöshetsförmån för permitteringsdagarna. Avsikten med förslaget är att göra den gällande temporära regleringen permanent. Dessutom föreslås en höjning av arbetstidsgrän-

sen för jämkade arbetslöshetsförmåner. I propositionen föreslås också preciserande ändringar i bestämmelserna om jämkningsperioder, hinderande sociala förmåner och arbetslöshetsförmånernas belopp.

Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner ska enligt förslaget ändras så att staten för en viss tid deltar i finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning som betalas för permitteringstiden. Till arbetslöshetskassan betalas som statsandel för varje inkomstrelaterad dagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen. För

närvarande deltar staten inte i finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning för permitterings-tiden, utan grunddagpenningens andelen finansie-ras av arbetslöshetsförsäkringsfonden. Lagen ska tillämpas på inkomstrelaterade dagpenning-ar som betalas ut 2012 och 2013.

Syftet med propositionen är att stödja ramav-talet mellan arbetsmarknadens centralorganisa-tioner i enlighet med regeringens åtagande.

Propositionen hänför sig till den komplette-rande budgetpropositionen för 2012 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2012.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Från och med början av 2010 har man kunnat be-tala en arbetstagare vars arbetstid per vecka för-kortats på grund av permittering full arbetslös-hetsförmån för permitteringsdagarna i stället för jämkad dagpenning. Förfarandet har grundat sig på en temporär lag som först gällt till slutet av 2010 och vars giltighet sedan förlängts till ut-gången av 2011. Med undantagsbestämmelsen har man velat göra det lättare för företag att an-passa sin verksamhet vid ekonomisk recession och förbättra villkoren för de arbetstagare som anpassningsåtgärderna gäller. Social- och hälso-vårdsutskottet har ansett den temporära lagstift-ningen nödvändig men samtidigt påtalat de ef-fekter som den haft för arbetstagare i låglöne-branscher.

I propositionen föreslås det att det temporära förfarandet med jämkning som inte omfattar förkortade arbetsveckor permanentas. Utskottet anser propositionen motiverad eftersom erfaren-heterna av undantagslagstiftningen varit positi-va. Ersättning för fulla permitteringsdagar un-der förkortade arbetsveckor förbättrar företa-gets möjligheter att anpassa sig till det minskade behovet av arbetskraft, eftersom de tillgängliga alternativen ökar och kan användas smidigare. Det här hjälper att få företagen att i första hand använda permitteringar som anpassningsåtgärd i stället för uppsägningar. Från arbetstagarens synpunkt är systemet tydligt och förutsägbart. Förslaget förenklar behandlingen av ansökning-ar om arbetslöshetsdagpenning vilket förbättrar arbetstagarnas ställning. Det gör att arbetslös-hetskassors behandlingsbörda minskar och be-talningen av dagpenning snabbas upp.

Utskottet anser det också bra att deltidsarbets-tagarna noterats i propositionen. Villkor för be-talning av jämkad arbetslöshetsdagpenning är att arbetstagarens arbetstid är högst 75 procent av arbetstiden för en heltidsanställd. I propositi-onen föreslås att arbetstidsgränsen höjs från 75 till 80 procent. Förändringen förenklar lagstift-ningen och jämställer alla med förkortad arbets-tid.

Regleringen om förkortade arbetsveckor som föreslagits bli permanent har förbättrat ställning-en för dem som permitterats till en förkortad ar-betsvecka, eftersom även en enda permitterings-dag per vecka har berättigat till dagpenning. Ar-betstidsgränsen har sålunda varit 80 procent. För dem som får jämkad dagpenning har arbetstids-gränsen varit 75 procent. Deltidsjobb förekommer huvudsakligen inom kvinnodominerade branscher. Då största delen av permitteringarna genomförts i mansdominerade branscher, har det lett till att man i praktiken tillämpat lindrigare regler för män än för kvinnor. Utskottet finner propositionen vara synnerligen välkommen på denna punkt, eftersom den bidrar till ökad jäm-ställdhet mellan könen och likvärdigt bemötan-de av olika arbetstagargrupper.

År 2010 fattades nästan 60 000 nekande be-slut på arbetslöshetsförmån med motiveringen att arbetstiden för arbetstagaren översteg 75 pro-cent av arbetstiden för en heltidsanställd. När betalningsvillkoren för den jämkade arbetslös-hetsförmånen lindras är det sannolikt att flera av de sökande som fått avslag har rätt till jämkad dagpenning på grund av de nya reglerna. Utskot-tet anser det viktigt att man informerar effektivt

om ändringarna för att ingen ska gå miste om
förmånen på grund av ovetskap.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

*godkänner lagförslagen utan ändring-
ar.*

Helsingfors den 1 december 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Sanni Grahn-Laasonen /saml
Arja Juvonen /saf
Laila Koskela /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml

Lasse Männistö /saml
Annika Saarikko /cent (delvis)
Lenita Toivakka /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
Erkki Virtanen /vänst
ers. Kristiina Salonen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Esko Salo.